קרנא בלא שבועה. ול״מ ורני

הך סברא מנ"ל דפ׳ ראשונה בשומר

חנם ושניה בשומר שכר דבריש

השואל (לקמן דף נד:) לא קים לן

אלא מהך סברא דקרנא עדיפא ופיי

רבינו שמואל דמסברא ידעינן דבפרשה

ראשונה כתיב כסף או כלים ורגילות

הוא לשמרם בחנם דליכא בהו

טרחא ובפרשה שניה כתיב בהמה

דאיכא טרחא ורגילות לשמרה בשכר

אי נמי דלכ"ע אית להו דקרנא

עדיפא מכפילא בשבועה ומ"מ סבירא

להו לר' יוחנן ולרבי אלעזר דאין

ללמוד שומר שכר משומר חגם החל

כיון שיש בו חומרה שמשלם כפל מה

שאין כן בשומר שכר ואע"ג דשומר

שכר ודאי חמור שחייב בגנבה ואבדה

ומאן דלא פריך סבר דמכפל אפילו

פירכא לא עבדינן משום דמה דמשלם

כפל הוא מחמת קולא שהוא פוטר

עלמו בגנבה כדמפרש בריש מכלתיו

(דף ד. ושם) גבי תורת הזמה לא

פריך והשתא אתי שפיר הא דריש

השואל (לקמן דף נה.) גבי הא דגמר

גנבה בשוחל מק"ו דשומר שכר

דפטור באונס וחייב בגנבה ואבדה

שואל לא כל שכן ופריך מה לשומר

שכר דחייב בכפל היובטועו טענת

לסטים מזויין] והשתא תימה לפי

מה דסבר דכפל הוי חומרא מאי

פריך אדרבה כיון שהוא חמור הוה

לו ליפטר מגנבה כדי שיתחייב כפל

וע"ק ברייתא גופה שואל שחייב

דקאי אמילתיה דרבי יוסי בר' נהוראי:

רבא אמר לא תימא שליחות יד כו'. פרש"י דסבר אפילו כרבי

דיו והא תרוייהו לריכי לאינה לריכה חסרון לר׳ אלעזר דהא לא

יליף שומר שכר משומר חנם דהא בתר הכי פריך ולמ"ד "ןשליחות

ידן לריכה חסרון תרתי למה לי ולדידיה לא ילפינן חד מחבריה

אפילו הכי לא מוקמינן תרוייהו לדיו והיינו משום כדפ"ל דכיון

דשליחות יד חייב בתרוייהו גלוי מלתא בעלמא למילף דין של זה

בזה ועוד יש לומר דרבא בא לפרש דהא דאמר ר"א דא ודא אחת

היא לא ששניהם לריכי לגופייהו כדאמרינן אלא ששניהם מיותרין

דגמר להו משואל וסבר רבא קרנא עדיפא ושפיר גמר שומר שכר

משומר חנם לכולי עלמא זה מזה מיהו ברייתא דהכונס (שם) סברה

אלעזר ואין להקשות לפירושו הא דקאמר ואידך שלא תאמר

יוחנן ור' אלעזר דלית להו

ל) [לקמן לד: ב"ק מ:], ב) ב"ק סג:, ג) [שמות כב],

ד) רש"ל מ"ז. כ) מהר"מ.

ו) בייל משני בלה ני. ריים.

שכר כתיב שבועת ה' תהיה וגו'ם

ואמרינן בהשואל (לקמן דף נד:) פרשה

ראשונה נאמרה בשומר חנם שניה

בשומר שכר וכתיב בתרוייהו אם לא

שלח הא אם שלח נתחייב בדברים

שהוא פטור עליהם כגון שומר חנם

בין בגנבה בין באונסין דמדשלח

בה יד הנאה והמה ברשותו ושומר

שכר פטור במת או נשבר או נשבה

דהיינו אונסין: שומר חנם שפטור.

כל זמן שלא שלח בה יד כדכתיב אם

א [מיי׳ פ״ד מהלי שאלה הלכה ב]: ב וב מיי׳ פ״א מהלכות שכירות הלי ב סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי רצא סעיף א]: ג מיי' פ"ד מהל' גניבה הלכה א 1 85 כות"מ סי׳ שנב:

רבינו חננאל

חייב. ורבי יוחנן דידיה אמר ואני אומר אינה משונה כלומר אין זה יכול ללמד מזה שאין שומר חנם קל משומר שכר . שהרי חייבה תורה בשומר חנם שטען כי נגנב ונמצא שהוא גנבו שהוא משלם תשלומי כפל ושומר שכר שטוען טענת גנב ונמצא שהוא גנבו פטור מכפל בגניבה כך הייתי אומר כי שלח בו יד פטור לו) מכפל ועוד אם יש לומר אי הכי נכתוב שליחות יד רשומר שכר וילמד חנם ושומר שכר שגנכו שנגנב שומר שכר חייב לשלם מיד שהרי חייב לשקם מהו שהור החב בגניבה ואבידה ושומר חנם אינו חייב אלא עד שישבע שנגנב ואחר כך באו עדים שהוא גנבו הלכך לא זה לומד מזה ולא זה מזה הלכך לגופיה בא בתרוייהו ולעולם שליחות יד צריכה חסרון . לטעמיה דר׳ יוחנז. ורבא י דהוא בתרא אמר אינה צריכה [חסרון]. הא דאמר רבא לא תאמר שליחות והא לא כתיבא שליחות יד בשואל כלל. כך פירושה לא תאמר שליחות יד אלא בשואל בלבד ולא היה צריך לכתוב לא בשומר ה. חנם ולא בשומר שכר ויבואו וילמדו מן השואל ולמה נאמר בהן ללמד שאין צריכה חסרון ושלא תאמר דיו לבא מן הדין להיות כנדון כו' ופשוטה היא. שליחות יד דכתיבא בשומר חנם ובשומר שכר ואפי׳ אשואל וכי ישאל ו׳ מוסיף על ענין ראשון וכאילו בשלשתם כתיבא שליחות יד הני כולהו למה לי וכו׳.

א) נראה דל"ל פטור מאונסין.

לומר לך שליחות יד אינה צריכה חםרון. וא״ת התינח שומר ואני אומר. ר' יוחנן פליג אדרבי יוסי בן נהוראי רביה ואמר אף היא לצורך נאמרה. ולוי ס"ל כרבי יוסי בן נהוראי למידרש מיניה שכר דאייתר קרא להכי אלא בשומר חנם מנ"ל אי משומר דאין לריכה חסרון דאי מקרא קמא לא תיסק אדעתין לחיוביה שכר מה לשומר שכר שכן חייב בגנבה ואבדה וי"ל כיון דשליחות עד דמחסר ליה: בשומר חנם נאמר ונקרב בעל הבית וגו'ש בשומר יד חייב בתרוייהו אין זה אלא גילוי מילחא למילף דין של זה בזה:

> ואני אומר אינה משונה ומאי משונה לא תאמר שליחות יד בשומר שכר ותיתי משומר חנם ומה שומר חנם שפמור בגנבה ואבדה שלח בה יד חייב שומר שכר שחייב בגנבה ואבידה לא כל שכן למאי הלכתא כתבינהו רחמנא לומר לך שליחות יד אינה צריכה חסרון ואני אומר אינה משונה כר' אלעזר דאמר דא ודא אחת היא מאי מה לשומר חגם שכן משלם תשלומי כפל בטוען טענת גנב ומאן דלא פריך סבר הקרנא בלא שבועה עדיפא מכפילא בשבועה סקרנא בלא רבא אמר לא תאמר שליחות יד לא בשומר חנם ולא בשומר שכר ותיתי משואל ומה שואל דלדעת בעלים קא עביד (פ אשלח בה יד חייב שומר חנם ושומר שכר לא כל שכן למה נאמר חדא לומר לך שליחות יד אין צריכה חסרון ואידך שלא תאמר דיו לבא מן הדין להיות כנדון מה שואל בבעלים פמור אף שומר חגם ושומר שכר בבעלים פטור ולמאן דאמר שליחות יד צריכה חסרון הני תרתי שליחות יד למה לי חדא שלא תאמר דיו לבא מן הדין להיות כנדון ואידך לכדתניא יונקרב בעל הבית אל האלהים ילשבועה אתה אומר לשבועה או אינו אלא לדין נאמרה שליחות יד למטה ונאמרה שליחות יד למעלה מה להלן לשבועה אף כאן ילשבועה:

דא ודא אחת 🐠 משום דאיכא למפרך

לא ימלא הגנב ונקרב בעה"בט דנשבע שלא שלח בה יד ולא פשע בשמירתו ופטור כדאמרינן לקמן בשמעתין דהאי ונקרב שבועה הוא: שומר שכר שחייב בגנבה ואבדה. דפרשה שניה בו נאמרה וכתיב בה אם גנב יגנב כו'ם: לא כ"ש. שאם שלח בה יד חייב באונסין: דא ודא אחת היא. כמשמעה של זו כך משמעה של זו לפי ששתיהן הולרכו וחין כחן מקרא יתר: מאי דא ודא אחת היא. למה שתיהן שוות הלא לא הוצרכה השניה: שומר חנם שפוטר עלמו בטענת גנב. כלומר גנב גנבה ממני ובאו עדים שהיא אללו משלם תשלומי כפל דכתיב אם לא ימלא הגנב וגו'ם ודרשינן בבבא קמא (דף סג:) אם לא ימלא כמה שאמר אלא שהוא עלמו גנבו מה כתיב אחריו אשר ירשיעון אלהים ישלם שנים. אבל מתני' בשבורה ומתה כו' אדרבה היא הנותנת דמפני שהוא חמור פטר בו הגנבה כדי לחייבו בכפל ולפי מה דפרישית אתי שפיר וא"ת לר' יוחנן דסבר הכא דמכפל עבדינן פירכא וגם סבר רב יוסף בפרק הכונס (ב"ק דף מ. ושם) גבי שומר אבדה לר' יוחנן דלסטים מזויין גנב הוא אם כן גנבה ואבדה בשואל מנ"ל דכי פריך בהשואל מה לשומר שכר שכן משלם כפל בלסטים מזויין י ומשני לסטים מזויין גזלן הוא איבעית אימא קרנא בלא שבועה עדיפא וי"ל דלר" יוחנן נפקח ליה מוכי ישחל וי"ו מוסיף על ענין רחשון וכה"ג יליף התם לעניין פטור בבעלים ואע"ג דרבי יוסי ברבי נהוראי הוא תנא וסבר דקרנא עדיפא וכן ברייתא דהשואל (לקמן דף נה.) סבר דקרנא עדיפא או לסטים מזויין גזלן הוא ור׳ יוחנן פליג בתרוייהו הא לא קשיא דר' יוחנן סבר כתנא דהכונס (ב"ק דף נו:) דקאמר לא אם אמרת בשומר חנם שכן משלם כפל לכך שלח בה יד חייב

שומר שכר אינו משלם כפל שאם טען נגנבה משלם קרן שהרי הוא חייב בגניבה וטענה אחרת אינה מביאה אותו לידי כפל: קרנא בלא שבועה עדיפא מכפילא בשבועה. חמור שומר שכר שחייב בקרן עד שלא נשבע לשקר במקום ששומר חנם פטור דהיינו גניבה ואבידה משומר חנם שמשלם כפל ומדה זו אינה אלא לאחר שנשבע לשקר שנגנבה ובאו עדים שהוא גנבה דכי אתרבי כפל בטוען טענת גנב לאחר שבועה אתרבי כדלהמן בשמעתין: רבא אמר. אפילו לרבי אלעזר נמי אתיא דלא תימא כו׳: וסיסי משוחל. שחייבו הכתוב בחונסין בשביל שכל הנחה שלו ושולח יד נמי כל הנאה שלו: די (ומה שואל) שלדעת בעלים. שלח בה יד לעשות מלאכתו חייב באונסין: שומר הנס ושומר שכר. השולחין יד שעושין מלחכתן שלח לדעת בעלים לח כ״ש דחייב שוב באונסיה: למה נאמרה. בשתיהן: חדא לומר לך שליחות יד אינה לריכה חסרון: ואידך. האמורה בשומר שכר: שלה סחמר דיו לבה כו'. חם לה נחמרה בשחר שומרין ולמדה משואל הייתי אומר דיו לשליחות יד דשומרין שבא מדין שואל להיות כנדון: מה שואל. אם בעליו עמו כחיב לא ישלם אונסין אף שומרין ששלחו יד אם בעליו עמו יפטר כתב קרא יתירא לחייבו אפילו בבעלים וגלי רחמנא בחדא והוא הדין בכולהו: לשבועה. והכי האמר אם לא ימלא כמה שאמר שנגנבה אלא הוא גנבה והוא כבר נקרב אל הדיינין לשבועה ונשבע לשקר ואח"כ באו עדים אשר ירשיעון הדיינין ישלם כפל: אחה אומר. קריבה לשבועה או אינו אלא קריבה לדין שמשעה שטען בב"ד נגנבה אע"פ שלא נשבע ישלם כפל אם באו עדים: נאמר שליחות יד למטה. אלל שומר שכר שבועת ה' תהיה בין שניהם אם לא שלח: ונאמר שליחות יד למעלה. ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח: אף כאן לשבועה. למדנו שאין משלמין כפל ע"י טענת גנב אלא לאחר שבועה וגם למדנו שנפטר מגנבה ואבדה בשבועה:

דלה ילפינן זה מזה דקתני לה אם אמרת בשומר חנם כו': הדא דומר [דך שדיחות יד] אין צריכה חסרון. וה"מ ונילף מתני' משואל דאינה לריכה חסרון דמשעת משיכה חייב באונסיה אע"ג דלא נשתמש כדאמר בפ' השואל (לקמן דף זמ.) גבי שואל קורדום מחבירו כ"ש שומרין שמושכין להשתמש שלא מדעת בעלים שחייבים וי"ל בשואל דין הוא כיון דמושך לדעת בעלים חשיב כאילו נשתמש בה דלדעת כן שאלה ולאו לאוקמה בכילתא אבל שלא לדעת אינו חשיב כאילו כבר נשתמש בשביל משיכה לבדה לכך לא ילפינן משואל אלא משיכה שיש בה חסרון: הדא לדיו וחדא לבדתניא. ולמ"ד נמי אינה לריכה חסרון דלריכי תרוייהו יליף שפיר ג"ש לכדתניא לפי שיש כל כך תיצות צזה כמו צזה אם לא שלח ידו במלאכת רעהו:

תורה אור השלם ו אָם לא יִמְצֵא הַגַּנְּב וְנָקָרַב בָּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים אָם לא שָׁלַח ידו במלאכת רעהו:

הגהות הב"ח (A) גמ' לחת היא משוס דליכל: (ב) שם דשלח בה יד:

מוסף רש"י

ונקרב וגו׳ לשבועה. שכיון שטוען וגונב מבית האיש ישבע שנגנבה ויפטר (ב"ק סג:). או אינו אלא לדין. לפרעון, דשומר חנס שטוען נגנבה אלא לדין. נפועון, דשומר חנם שטוען נגנבה ישלם, דהאי קרא בשומר כדאמרינו . כתיב נהשואל (שם). קרנא בלא שבועה עדיפא מכפילא בשבועה. דכפל בשבועוז. לכפל להלו נשומרין עד שישבע לשקר שנגנבה הימנו, ואח"כ באו עדים, הלכך קנסא משום שבועה הוא דקנסיה רחמנא .(:T) DW)

אמר